WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM

DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 15

z Oddziałami Integracyjnymi w Kielcach

na lata 2015 – 2017

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w szkole obejmuje szereg działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej ścieżki kształcenia.

Uczniowie kończący gimnazjum stają przed trudnym wyborem szkoły ponadgimnazjalnej oraz kierunku dalszego kształcenia. We współczesnym świecie licznych zmian, młodzież potrzebuje pomocy i wsparcia w zmaganiu się z różnymi problemami zawodowymi czy życiowymi. Dlatego ważne jest rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności zainteresowań począwszy od szkoły podstawowej. Należy stwarzać dzieciom i młodzieży możliwości umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom. Zadania te spoczywają na wszystkich nauczycielach i wychowawcach.

Podstawa prawna

• Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".
• Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . -Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) -dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
• Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu".
• Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej. prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

Podstawowe pojęcia z zakresu planowania kariery zawodowej

Poradnictwo zawodowe
Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.
(Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy).

Orientacja zawodowa
Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji -mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (K. Lelińska)

Doradztwo zawodowe
Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (K. Lelińska)

Doradca zawodowy
Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)

Informacja zawodowa
Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji K. Lelińska)

Informacja edukacyjna
Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (G. Sołtysińska)

Cel ogólny WSDZ

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru dalszej drogi kształcenia.

Cele szczegółowe

Uczniowie:
- rozwijają umiejętności pracy w zespołach
- wiedzą jak się uczy
- rozwijają swoje zainteresowania, pasje i talenty
- potrafią dokonać samooceny, wskazać swoje mocne i słabe strony
- posiadają informacje o zawodach z najbliższego otoczenia
- świadomie dokonują wyboru dalszej drogi edukacji

Nauczyciele:
- potrafią diagnozować potrzeby uczniów
- rozwijają zainteresowania, pasje i talenty dzieci i młodzieży
- wspierają rodziców w procesie doradczym
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces doradztwa zawodowego w szkole

Rodzice:
- znają swoje dziecko
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, miejsca pracy…)

Zadania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

- rozpoznawanie potrzeb uczniów i rodziców w zakresie udzielania przez szkołę pomocy w planowaniu kariery zawodowej,

- dostarczanie informacji, pomoc w ich selekcji oraz aktywizowanie do samodzielnego zdobywania wiedzy dotyczącej edukacji i rynku pracy przez młodzież i ich rodziców,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych,
- wskazywanie uczniom, rodzicom, nauczycielom źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji edukacyjnych,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji dla uczniów i ich rodziców,
- kierowanie uczniów wymagających szczególnej pomocy do specjalistów - doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży,
- wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych,
- współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ - placówki informacyjne i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- organizowanie spotkań z pracodawcami, przedstawicielami konkretnych szkół i zawodów.

Formy, metody i techniki realizacji zadań WSDZ

Poradnictwo indywidualne stanowi jedną z form wspierania uczniów w rozwoju edukacyjno-zawodowym.
Podstawowym zadaniem poradnictwa indywidualnego jest udzielanie pomocy w zakresie diagnozy zainteresowań i predyspozycji psychofizycznych ucznia oraz ukierunkowania wyboru kierunku kształcenia.
Uczniowie z trudnościami decyzyjnymi mogą zgłosić się do doradcy zawodowego na indywidualną poradę – konsultację w formie: rozmowy i wywiadu doradczego;
- diagnozy predyspozycji zawodowych – testy;
- udzielenia pomocy w podjęciu decyzji edukacyjnej;
- wsparcia w podnoszeniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój;
- udzielenia informacji adekwatnych do potrzeb ucznia;
- pomocy uczniom gimnazjum w prawidłowym przygotowaniu dokumentów w czasie procesu rekrutacyjnego do szkół ponadgimnazjalnych

Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych, warsztatów, lekcji przedmiotowych, kół zainteresowań, wycieczek. W trakcie doświadczeń grupowych uczeń może dokonać właściwej oceny swoich umiejętności i zdolności.
Uczniowie – dzięki pomocy nauczycieli, specjalistów, przedstawicieli zawodów – mają możliwość praktycznego zastosowania zdobytych umiejętności i wiedzy oraz uświadamiają sobie znaczenie poszczególnych przedmiotów w kształtowaniu kariery zawodowej. Zajęcia grupowe pozwalają młodzieży przełamywać osobiste bariery związane z funkcjonowaniem społecznym.

Metody w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradczej

- aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja,
- zapisowe – drzewko decyzyjne, mapy myśli,
- dramy – inscenizacje i odgrywanie ról,
- testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby internetu i prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki,
- warsztaty zawodoznawcze

Formy pracy doradczej adresowane do uczniów:

- badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety);
- zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, rozwijające umiejętności autoprezentacji, radzenie sobie ze stresem;
- udostępnianie informacji o zawodach, o szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych, rynku pracy (lokalnym, krajowym, w UE), o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, obowiązującym prawie pracy;
- spotkania z przedstawicielami rożnych zawodów;
- organizowanie konkursów w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom w podjęciu decyzji edukacyjnej i zawodowej, mających problemy zdrowotne lub osobiste, oraz udzielnie porad uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- indywidualne badania Obrazkowym Testem Zawodów M. Achtnicha
- organizowanie wycieczek na targi edukacyjne, do zakładów pracy, szkół ponadgimnazjalnych.

Formy działań adresowane do rodziców:

- prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy wykazują problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.;
- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowej przez dzieci;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli rożnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;
- udostępnianie informacji edukacyjnych (oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego, zawody przyszłości, rynek pracy lokalny, polski i europejski itp.).

Formy działań adresowane do nauczycieli:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie z przepisami prawa;
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole.

Tematyka godzin wychowawczych w ramach doradztwa zawodowego

Szkoła Podstawowa:

1. Jakie mam zainteresowania?
2. W jaki sposób spędzam czas wolny?
3. Kim chcę zostać w przyszłości?
4. Zawody w mojej rodzinie.

Gimnazjum:

Klasa I

1. Mocne, słabe strony.
2. Umiejętności, uzdolnienia.
3. Zainteresowania.
4. Osobowość zawodowa.

Klasa II

1. Predyspozycje zawodowe.
2. Osobowość zawodowa.
3. Temperament.
4. Praca jako wartość.
5. Zawody przyszłości.

Klasa III

1. System edukacji w Polsce.
2. Umiejętność podejmowania trafnych decyzji.
3. Opracowanie Indywidualnego Planu Działania obejmującego: diagnozę zainteresowań, umiejętności, temperamentu, wstępną ocenę stanu zdrowia, wybór szkoły ponadgimnazjalnej.

Ewaluacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

- przeprowadzenie ankiet ewaluacyjnych wśród uczniów,
- rozmowy indywidualne,
- zbieranie wskazówek, sugestii, pomysłów od uczniów i osób realizujących WSDZ dotyczących możliwości jego modyfikacji.

Opracowanie:
mgr Anna Lesiak-Nowak, koordynator doradztwa zawodowego

Plan działań Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2015/2016

L.p	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Uczestnicy
1.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego	Dyrektor, pedagog	X 2015	Nauczyciele
2.	Zapoznanie z programem rodziców.	Wychowawcy	X 2015	Rodzice
3.	Diagnoza zapotrzebowania na informacje z zakresu planowania kariery.	Pedagog, wychowawcy	X 2015	Uczniowie gimnazjum, rodzice
4.	Utworzenie Szkolnego Punktu Informacji Zawodowej	Pedagog	Praca bieżąca	Uczniowie ZSO nr 15, rodzice, nauczyciele
5.	Udział ZSO nr 15 w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery	Pedagog, wychowawcy	19 – 23. 10.2015 r.	U, R, N
6.	Utworzenie harmonogramu działań w ramach OTK	Pedagog, wychowawcy	do 5.10	U, R, N
7.	Lekcje zawodoznawcze dla uczniów klas 0 – III: - zawody w mojej rodzinie - spotkania z przedstawicielami różnych zawodów - wycieczki do najbliższych w okolicy miejsc pracy - konkurs plastyczny „Mój wymarzony zawód”	Wychowawcy, pedagog	19 – 23. 10.2015 r	Uczniowie klas 0 – III SP
8.	Lekcje zawodoznawcze dla uczniów klas IV – VI: - Moja przyszłość – kim chcę być? - konkurs plastyczny „Mój wymarzony zawód” - spotkania z przedstawicielami zawodów - wycieczki zawodoznawcze	Wychowawcy, pedagog	19 – 23. 10.2015 r	Uczniowie klas IV – VI SP
9.	Lekcje zawodoznawcze dla uczniów gimnazjum: - Zainteresowania i predyspozycje w wyborze zawodu, warsztaty. - wycieczki zawodoznawcze do zakładów pracy - spotkania z przedstawicielami ciekawych zawodów	Wychowawcy, pedagog	19 – 23. 10.2015 r	Uczniowie klas I – III Gimn.
10.	Gromadzenie i udostępnianie informatorów edukacyjnych, materiałów reklamowych uczniom i ich	Pedagog	Praca bieżąca	U, R, N

	rodzicom. Umieszczanie ciekawych informacji na tablicy zawodoznawcze.			
11.	Porady indywidualne, diagnoza preferencji zawodowych	Pedagog	Praca bieżąca	Uczniowie Gimn.
12.	Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie.	Wychowawcy	Praca bieżąca	Uczniowie ZSO
13.	Nabywanie umiejętności dokonywania samopoznania i samooceny.	Wychowawcy	Praca bieżąca	Uczniowie ZSO
14.	Odkrywanie zdolności i umiejętności uczniów.	Wychowawcy, nauczyciele	Praca bieżąca	Uczniowie ZSO
15.	Zapoznanie uczniów z zasadami rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.	Wychowawcy, nauczyciel informatyki	V 2016	Uczniowie kl. III Gimn., rodzice
16.	Indywidualna praca z uczniami integracyjnymi, pomoc w wyborze dalszej drogi kształcenia.	Pedagog	Praca bieżąca	Uczniowie Gimn.
17.	Zapoznanie uczniów klas III Gimn. i ich rodziców ze strukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Polsce.	Pedagog, wychowawca	II sem.	Uczniowie kl. III Gimn., rodzice